

Het herstel zal zeer traag verlopen

Bekend econoom, graag geziene gast bij de Belgische media, succesvol auteur (*Econochoc*) ... Geert Noels staat ook bekend om zijn openhartigheid. In volle crisisperiode hadden André Bert, voorzitter, Micheline Claes, ondervoorzitter, en Eric Steghers, algemeen directeur, een interview met hem.

IAB: Heeft men al zicht op een uitweg uit de crisis? Als we de media moeten geloven, zal het wachten zijn tot 2010. Klopt dat?

Geert Noels: Dat kan niemand met zekerheid zeggen. Het is mogelijk dat de crisis lang aanhoudt, maar minder ernstig is. Of we kunnen een *shorter pain* lijden, gevolgd door een fundamenteel herstel. Ik ben er wel van overtuigd dat een struisvogelpolitiek, wat de politici misschien aantrekkelijk zullen vinden om de schok te verzachten, de crisisperiode aanzienlijk kan verlengen. Een andere mogelijkheid is een accordeon-herstel. Dat is te vergelijken met een file: er zijn momenten waarop het verkeer opnieuw normaal lijkt, maar dan volgen weer vertragingen. Met andere woorden, het verkeer is vlot, maar slechts gedeeltelijk. We staan altijd in de file, met een quasirecessie/truiving, maar met periodes waarin de ondernemingen weer op adem komen, mogelijk omdat de vraag weer op gang komt door een onbekend fenomeen. Zelfs indien het herstel er in 2010 komt, zullen we geconfronteerd worden met een vrij lange periode van zeer matige groei.

IAB: Is België harder getroffen dan andere landen?

Geert Noels: Wij zijn zichtbaar minder getroffen dan landen als IJsland, Ierland, het Verenigd Koninkrijk, Portugal, Spanje of Griekenland. Tot nu toe tenminste. Maar samen met Nederland, Zwitserland en Duitsland bevinden wij ons in een tweede categorie landen die getroffen werden door zeer ernstige bankproblemen in verhouding met de grootte

van het land, maar waar de situatie wel kon worden gestabiliseerd. Volgens de ratio's, blijft België mathematisch gezien kwetsbaar wat betreft de grootte van het land en de financiële sector, maar dat is ook het geval voor landen als Zwitserland of Nederland.

Struisvogelpolitiek kan de crisisperiode aanzienlijk verlengen

IAB: We bevinden ons dus niet in het oog van de storm, maar liggen er niet ver van?

Geert Noels: Inderdaad. De Angelsaksische landen hebben, net als de Verenigde Staten, een enorme schuldenberg met hun *hedge funds*. Alle Angelsaksische landen maakten gebruik van dat model. Vervolgens is er een tweede groep landen, zoals Griekenland, Portugal en Spanje, die te lage rentevoeten hadden in verhouding tot de economische situatie. Daardoor werden ze geconfronteerd met zeepbellen en dus veel schulden. Spanje kampt met zwaardere wanverhoudingen dan de Verenigde Staten, maar heeft wel het voordeel dat, wat de banken betreft, er een reservesysteem aanwezig is om deze cycli op te vangen.

IAB: Zal de crisis vooral kmo's treffen?

Geert Noels: We moeten veralgemeningen vermijden. Er zijn kmo's die kunnen reageren, en anderen die niet weten hoe zij zullen overleven.

IAB: Dat klopt, maar België is toch een land met veel kmo's zonder marge, zonder reserve. Wat moeten zij doen?

Geert Noels: De huidige crisis heeft een kracht van 10 op de schaal van Richter. Ondernemingen die zich snel kunnen aanpassen, zullen binnen 30 jaar nog bestaan. Ondernemingen die zeggen dat alles bij het oude blijft en zich niet aanpassen, zullen een zware prijs moeten betalen. Het is dus onze houding die de toekomst bepaalt. Als je ervan overtuigd bent dat het gaat om een klassieke recessie, en dat we er wel uit zullen geraken door niets te doen en te wachten tot het weer overwaait, dan ben je mis! We moeten ons bewust zijn van onze zwakke punten en daarmee komaf maken.

IAB: Doen de regeringen hun werk? Zijn de herstelplannen een goede zaak?

Geert Noels: De maatregelen die ik zie, zijn heel goed in geval van conjuncturele problemen. Een keynesiaanse oplossing is prima voor conjuncturele problemen. Maar als er structurele problemen zijn, verzachten deze maatregelen enkel de problemen op korte termijn, en verergeren zij het probleem op lange termijn. Wat we moeten doen, is de oorzaak van het probleem aanpakken. Voor de Verenigde Staten is dat trouwens anders dan voor Europa. Bovendien is er nog een derde blok: China. Voor elk van hen is de oplossing verschillend. Voor de Verenigde Staten is de prioriteit het verminderen van de schuld en de lasten van de regering, een basis leggen voor export naar Europa en China. Voor China is de oplossing een huishoudeconomie en rendabele investeringen tot stand brengen.

Het is duidelijk dat ieder zijn eigen problemen heeft. We kunnen geen eenvormige oplossing bedenken die voor elk probleem een oplossing kan bieden. Momenteel vrees ik dat we doen alsof we deze crisisperiode wel zullen doorkomen als we genoeg geld uitgeven.

IAB: Wat vindt u van de Franse econoom Jacques Attali? Hij zegt dat het probleem uiteindelijk niet is opgelost. Privébankschulden zijn vandaag publiek geworden. Maar ze zijn nog altijd aanwezig. Er is enkel een transfer van privé naar publiek.

Geert Noels: Daar kan ik niets aan toevoegen, dat is zo.

IAB: Wil dat zeggen dat de volgende generatie geen belastingverlaging zal kennen?

Geert Noels: Dat is problematisch. De herstelplannen blijven niet zonder gevolgen voor de volgende generatie. Niet enkel wat betreft schulden, ook wat betreft investeringen die noodzakelijk zijn voor het milieu, de energie, de demografie, de concurrentie. Zij krijgen inderdaad een zware erfenis.

IAB: Vele mensen vrezen de impact van de financiële en economische crisis op hun pensioen. Wat is de oplossing? De eerste pijler, die van het wettelijk stelsel, heeft geen geld meer. En de tweede pijler steunt gedeeltelijk op de beurs...

Geert Noels: Om te beginnen moeten we de mensen bewustmaken van het feit dat het probleem bestaat. De eerste pijler is een soort Ponzischema. Het is duidelijk dat diegenen die toetreden, betalen voor de uittrekkers. En momenteel treden meer mensen uit dan er toetreden. De tweede en de derde pijler worden bedreigd door de beursevolutie.

IAB: Wat vindt u van het voorstel om de beurskoersen te doen opleven via defiscalisatie zoals Monory-Declercq?

Geert Noels: Ik ben daar geen voorstander van. Wat mij betreft, is de beurs een entiteit die zelfstandig functioneert. Als de economie en de financiële systemen opnieuw stabiel en gezond zijn, zal de beurs hernemen. Fiscale maatregelen om de beurs opnieuw te lanceren, zijn volgens mij niet nuttig. De beurs is als een thermometer die aangeeft hoe het met het lichaam gaat. De thermometer manipuleren, lijkt mij dan ook niet zinvol. ●